

IZHAJA VSAK DAN

tudi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Posamične števe se prodajajo po 3 nč. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, St. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele števe po 5 nč. (10 stot.)

OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 3 st. mm. smrtne, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaika nadaljna vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelek uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. Plačljivo in toljivo v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

„V edinosti je moč!“

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez doposlane naročnine, se uprava ne ozira.

Naročnina na nedeljsko izdanje „EDINOSTI“ stane: za celo leto Kron 5-20, za pol leta Kron 2-60.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nepravilna pisma se ne sprejemajo in rokopiši se ne vračajo.

Naročnino, oglašje in reklamacije je pošiljati na upravo lista.

UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 20 (Narodni dom).

Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcijski lista „Edinost“. — Tiskarna Tiskarna „Edinost“, vpisana zadruga z omejenim poroštvom v Trstu, ulica Giorgio Galatti šte. 20.

Poštno-hranilnični račun šte. 841-652. TELEFON št. 11-57.

BRZOJAVNE VESTI.

Ministrski svet.

Vojni minister zahteva 275 milijonov.

DUNAJ 8. (Izv.) Danes dopoldne so se pričele skupne ministrske konference, katerim je predsedoval minister zunanjih zadev grof Berchtold. Vojni minister je predložil svoj novi investicijski načrt, ki zahteva 275 milijonov kredita za preoroženje artiljerije. Vnel se je o načrtu zelo živahna debata, v katero so zlasti posegali vojni minister Auffenberg, šef generalnega štaba Schemua in zunanji minister grof Berchtold.

Konferenca je trajala do 2 popoldne, nakar je bila prekinjena. Nadaljevala se je potem ob 4 popol. in se nadaljuje tudi še jutri.

Posebno zoperstavljal se je Auffenbergovemu načrtu ogrski ministrski predsednik Lukacz, ki se je z ozirom na lahko umljivo težavno stališče ogrske vlade protivil novim vojaškim investicijam, ki jih hoče vojni minister Auffenberg imeti razdeljene na pet let.

† Prof. dr. Karel Štrekelj.

GRADEC 8. (Izv.) Danes opolnoči je tu umrl vseučiliški profesor dr. Karel Štrekelj.

Umrli dr. Karel Štrekelj je bil rojen leta 1859. na Gorjanskem pri Komnu, je pa pozneje v počitnicah, jako rad bival v Vrtojbi, odkoder je prav pridno zahajal, kakor je večkrat sam poudarjal, k svojemu učitelju p. Stanku Škrabcu na Kostanjevico pri Gorici. Leta 1896. je bil imenovan za izrednega profesorja slavistike in je pozneje sploh prevzel dedščino slavistike po umrlem vseučiliškem profesorju dr. Kreku.

Dr. Štrekelj je bil jako delaven na polju slovenskega jezikoslovja in je po raznih slovenskih listih in drugih publikacijah raztresenih vsa sila njegovih jezikoslovnih spisov. Omenimo naj med njimi le zadnje temeljite odgovore na dr. Tominškovega „Antibarbara“ in njegove temeljite, neizpodbitne pripombe k slovenskemu pravopisu.

Glavno njegovo delo pa je in ostane kritična izdaja slovenskih narodnih pesmi, ki jih izdaja Slovenska Matica. S tem svojim ogromnim delom si je postavil umrli učenjak monumentum aere perennius.

Dr. Karla Štreklja lahko bi rekli, vzporejamo z največjimi slovenskimi, ako ne tudi slovanskimi jezikoslovci; ako morda ne dosega veličine Miklošičeve in drugih prvakov slovske filologije, pa je vendar treba reči o njem, da se je vedno čutil sin svojega naroda, da je vedno očitno kazal, da ga je rodila slovenska mati. Zato mu tudi tem častnejši spomin v našem narodu.

Pogreb pokojnega učenjaka, ki je umrl na vodenici, na kateri je bolehal že dalj časa, se bo vršil jutri, v sredo popoldne ob 4.

Izprememba vladnega sistema na Ogrskem?

DUNAJ 8. (Izv.) Tukajšnja „Reichspost“ je prejela od jako oddilne strani — v političnih krogih se zatrjuje, da od osebe, ki redkokdaj piše v liste — članek pod naslovom „Beseda Ogrom“, ki ga priobči jutri.

PODLISTEK

Spemini na praške slavnosti.

(Nadaljevanje)

Po Pragi.

Velikanska je razlika med Prago z njeno starodavno in starozgodovinsko zgodovino in pa med mesti, ki so vzrasla sicer tudi na starih zgodovinskih tleh, toda v popolnoma drugačnih razmerah. Zlasti smo občutili to razliko Tržačani, mnogo bolj, kakor pa merda katerikoli drug „tujec v praškem — Jeruzalemu.“

V Pragi srečujemo korak za korakom pomnike petstoletne kraljevske slave: tam na oni strani nekada, v času, ko so vladali ponosnemu češkemu narodu kralji njegovega rodu in jezika, srebropene, sedaj pa modernizirane Vitave kraljevske Hradčin z veličastnim domom sv. Vida, tu zopet starodavne palače velikašev kraljestva, ondi staromestna mestna hiša s svojo znamenito uro, v njeni bližini skoraj stotolpa, kakor Praga sama, krasna cerkev, tam „prašna brana“ na obeh straneh Karlovega mostu zopet mostna stolpa itd. itd., poleg tega pa palača ob palači, skoraj vse v slogih, ki spominjajo tistih časov, ko je kraljeval na

Članek poudarja, da je sedaj treba v državi, ko je preskrbljeno za obrambno silo, posvetiti vse sile notranji konsolidaciji države. Treba je pred vsem, da se uvede na Ogrskem res demokratična volilna reforma, ker je vendar nemogoče, da bi vladala dalj časa vlada, ki pomenja zastopstvo le gotove družbe in pa državi upravljal parlament, ki zastopa komaj 6 odstotkov prebivalstva.

Ogrska mora tudi končno dati tribut pameti in pravici in zopet vrniti Hrvatski ustavo. Današnji režim na Hrvatskem nasprotuje zunanji politiki monarhije in naravnost škoduje njenemu ugledu. Kar dela danes komisar v Zagrebu, je silovitejši in neverjetnejši, kakor pa vse ono, kar so kedaj razni agenti na Balkanu nagrmadili laži in obrekovanja proti monarhiji.

Članek končno poziva ogrsko vlado, naj se podviza, da ugotovi željam cele države, kajti sicer jo bo prisilila država, da napravi svojo dolžnost, ter zaključuje z mnogocitranimi besedami cesarja Napoleona III.: „L'empire c'est la paix“ — „cesarstvo je mir.“

Atentat na grofa Tiszo.

BUDIMPEŠTA 8. (Izv.) Zbornični predsednik grof Tisza je bil zasiljen včeraj kot priča v aferi posl. Kovácsa, ki je, kakor znano, v zbornici streljal na grof Tiszo. Grof Tisza je natančno popisal podrobnosti napada in je izjavil končno, da ne želi, da bi bil napadalec kaznovan.

Top se razletel, štirje topničarji mrtvi.

BUDIMPEŠTA 8. (Kor.) (Ogr. biro.) V Oerkenju so se danes ob 9 dopoldne vršile pod nadzorstvom topničarskega nadporočnika Bretschneiderja vojaške vaje, katerih se je udeležila 2. dunajska baterija poljskih haubic.

Pri poskušnji novih topov nemškega tipa se je razletela krogla takoj pri prvem strelu, vsled česar je počila topova cev. Takoj tik topa so se nahajali nadtopničarji in štirje topničarji. Od teh so bili ubiti nadtopničar in trije topničarji, nadalje so bili štirje vojaški smrtno, in štirje lahko ranjeni.

Nadporočnik Bretschneider 12. poljskega topniškega polka je bil tudi težko poškodovan. Vsi mrtvi in ranjeni pripadajo 2. topniškemu haubiškemu polku. Od vojakov, ranjenih pri eksploziji, ki so jih odvedli v bolnišnico, je ob 2 popoldne umrl eden smrtno ranjenih. Po 2 popoldne se je zborni poveljnik Schreiber v spremstvu generalnega štabnega zdravnika podal v Oerkeny. Preiskavo so že uvedli.

Združenje balkanskih držav.

SOFIJA 8. (Izv.) Časnikar Konstantinov je par tednov pred njegovo smrtjo interval sedaj umrlega srbskega ministrskega predsednika Milovanovića. Konstantinov priobčuje sedaj vsebino tega pogovora in naglašja, da je prej ni mogel priobčiti, ker se je zavezal s častno besedo do Milovanovića, da bo molčal o stvari, sedaj pa ko je vsled Milovanovićeve smrti odvezan svoje besede, pa jo priobčuje.

Milovanović je v enem pogovoru poudarjal, da vidi bodočnost Slovanov na Balkanu edino le v najbližji spojitvi Srbov in Bolgarov. Pozabiti je treba pred vsemi historična neprijateljstva, urediti je treba makedonsko politiko in popolnoma odnehati

kraljevskemu Hradčinu kralj svojega naroda svojemu narodu; pri nas pa v našem modernotremnem trgovinskem Trstu: stanovanjska kosarna druga ob drugi, skladišče za skladiščem, res vse praktično, dobičkonosno, a brez vsake romantike, popolnoma brez poezije. Kar je starega pri nas, je edino le stara italijanska nesnaga našega starega mesta.

V Pragi veličina naroda in njegove zgodovine, v Trstu veličina pohlepnosti po denarju! Potemtakem pač ni čudno, da se mehka slovenska duša topi v Pragi navdušenja za veličino naroda, ki je bil vedno vzor nam, ki smo prihajali k njemu kakor fantič k svojemu izkušenemu bratu.

Slovensko taborišče je bilo v hotelu „Adria“ na Vaclavskem trgu. Ni nas bilo malo, in kakor čebele iz panja in nazaj vanj skozi prašnico, je romala od ranega jutra pa do poznega večera naša pestra množica skozi hotelski vhod, pred katerim je bilo na črni deski čitati, kaj je „danes tukaj, jutri tam“.

O postrežbi v hotelu je vladalo med udeležniki zleta precej različno mnenje. Omenjeno je že bilo v našem listu, da smo našli ob prihodu po vseh mizah nemške, ali, kakor pravijo v Pragi, švedske užigalice, ki so pa pozneje izginile, ker so jih nado-mestili s takimi, da ni bilo sploh nikakega

od toliko pogubnega ščuvanja države proti državi.

Oba naroda naj se združita v politično enoto. Najvišja ideja jima mora biti — enotnost države.

So sicer razne težkoče, ki se zde na prvi pogled nepremagljive, in to je pred vsemi vprašanje dinastije. Toda tudi Nemci so se združili v enotno državo, dasiravno je v Nemčiji cela vrsta raznih dinastij in držav.

Milovanović je smatral za najvažnejše delo, ki bi ga morala izvršiti čim prej oba naroda, kulturno zblizanje obeh narodov in pa odpravo zagrizenega separatističnega nacionalizma v obeh državah.

Umrli star 120 let.

BUKAREŠT 8. (Izv.) V vasi Cruci je umrl delavec Cujocar star 120 let. Mož je do svoje smrti težko delal na polju.

Kuga.

NEW-YORK 8. (Izv.) Na otokih Cuba in Portorico se je pojavila kuga.

Parnik „Olympic“ ponesrečil.

LONDON 8. Morski velikan „Olympic“, parnik, velik kakor „Titanic“, je zavozil na obrežje. Upati je, da ladijo rešijo. „Olympic“ je tudi last družbe White Stear Line.

Vojvoda Cumberlandski pri cesarju.

ISL 8. Vojvoda Ernest Avgust Cumberlandski je s svojim sinom Ernestom Avgustom obiskal danes cesarja Frana Josipa v cesarski villi.

† Artur Hobrecht.

BEROLIN 8. Tu je umrl bivši nadžupan in finančni minister Artur Hobrecht.

Papež obolei.

RIM 8. Vsled velike vročine je papež Pij X. zopet obolei.

Iz Maroka.

PARIZ 8. (Kor.) „Ag. Havas“ poroča iz Feza: Urojenec so prinesli vest, da je general Gourand včeraj zjutraj presenetil Rogija in ga obkolil. Po kratkem odporu je moral sovražnik popustiti francoskim četam svoje šotore in pobegniti. Francozi so izgnali tri može, 18 jih je bilo pa ranjenih.

FEZ 8. General Gourand je ostavil sotorišče ob reki Senu dne 5. t. m. ob 10 zvečer. Z lahko kolono je marširal vso noč in je prišel okoli 4 zjutraj do Rogljevega šotorišča, ki ga je napadel. Boj je trajal uro in pol, nakar je Rogl pobegnil, ko je izgubil mnogo ljudi in je moral ostaviti vse šotorišče. Francoske čete so ga preganjale potem še s streljanjem iz topov.

† Češki profesor.

PRAGA 8. (Kor.) Danes zjutraj je tukaj umrl dr. Emiljan Kaufmann profesor za ušesne bolezni na češkem vseučilišču in predstojnik ušesne klinike v splošni bolnišnici.

Povodenj v Sibiriji.

IRKUTSK 8. V mestu Nižnem Udinskem je vsled deževja zadnjih dni 500 hiš pod vodo, 20 hiš se je že zrušilo.

Protest proti smodnišnicam.

GRADEC 8. (Izv.) Včeraj se je vršil tu velikanski protestni shod proti smodnišnicam, ki so nameščene v najbližji bližini mesta ter pomenjajo stalno nevarnost za mesto in njegovo prebivalstvo.

„Zeit“ na Hrvatskem prepovedana.

ZAGREB 8. (Izv.) Komisar Cuvaj je odvzel dunajskemu listu „Die Zeit“ poštni debit na Hrvatskem, to pa zato, ker je „Zeit“ priobčila več ostrih člankov proti njemu in njegovemu paševanju.

Stavka policajev.

BUDIMPEŠTA 8. (Izv.) V mestu Makó so vsi policaji stopili v štrajk, ker smatrajo mesečno plačo 60 K, ki jo dobivajo, za popolnoma neprimerno svojemu službenemu delu.

Železnica Piran-Portorose.

DUNAJ 8. (Izv.) Kakor se poroča, zgradi v najkrajšem času plinarna v Augsbu ožkotirno železnico med Piranom-Portorose, ki bo zvezana z ožkotirno železnico Trst-Poreč.

Poroka diplomata s plesalko.

PARIS 8. (Izv.) Bivši francoski poslanik Croslet se je poročil s svojo dolgoletno prijateljico, plesalko v pariški operi, Pierrotovo.

Novi avstrijski vojaški ataše v Rimu.

DUNAJ 8. (Kor.) Vojaški naredbeni list javlja: Cesar je odredil, da se odvzame podpolkovnik generalnega štaba Avgust Mitzi z dnem 1. julija t. l. z mesta vojaškega atašaja pri poslanstvu na italijanskem dvoru v Rimu, in mu je podelil ob tej priliki red železne krone III. razreda ter je imenoval polkovnika Stanislava Szepetyckega z dnem 1. julija tekočega leta za vojaškega atašaja pri imenovanem poslanstvu.

Vojaški upor in nemiri v Albaniji.

CARIGRAD 8. (Kor.) Kakor poročajo avtentične vesti iz Bitolja, so se k voditelju pobeglega vojaštva, Tajer-beju odposlani častniki vrnili, ne da bi bili dosegli kaj. Dezerterji, ki se nahajajo v Koloniji se nočejo vrniti. Danes pozovejo zadnjikrat Tajer-beja, naj se uda, potem ga začno zasledovati.

CARIGRAD 8. (Kor.) V zadnjih dneh okrog Drača in Elbazana se pojavivše gibanje je začelo zavzemati vedno večji obseg. Več albanskih begov je pobegnilo v gore. Albanski vodja Avni-beg je izdal na prebivalstvo v Kroji oklic, v katerem izjavlja, da vstaško gibanje ni naperjeno proti domovini, temveč proti krivicam, ki jih je zakrivila vlada posebno v Albaniji. Vlada je proglasila na krojsko okolico obsedno stanje.

SOLUN 8. (Kor.) Vojno ministrstvo je odredilo neposredno priprave za mobilizacijo 12 brigad redifov (rezervistov) solunskega, bitoljskega in kosovskega vojnega zbora, da so takoj na razpolago za slučaj, da bi vstaško gibanje v Albaniji zavzelo nevarnejši položaj.

Iz mladoturškega komiteja.

CARIGRAD 8. (Kor.) „Sabah“ je zvedel, da je mladoturški komite ukazal svojim klubom, naj zbrljejo vse častnike, ki so člani klubov.

Angleži o našem cesarju.

LONDON 8. (Kor.) „Standard“ priobčuje članek, s katerim naj pristrčnejše častita našemu cesarju na njegovem dolgem vladanju, ki presega vladanje ostalih vladarjev in celo tudi kraljice Viktorije. Članek zaključuje z besedami:

Ne more se dosti visoko ceniti sodelo-

Krasen je bil tu zlasti pogled na vzhodno tribuno, kjer so bili določeni prostori za Sokole v kroju. Mislite si le veličansko njivo dozorevajočega žita, med katero je nasejala roka narave vse polno rdečega maka. Drugod pa sočen travnik, posejan z nešteti kresnicami, belimi ženskimi klobukami in oblekami.

Težko si je predstavljati naval na vozove električne cestne železnice, ki so z velikimi „S“ in napisom „statišče“ na čelu vozili do telovadišča, zlasti pa na „enajstice“, direktne vozove. „Kakor slanki v sodu“, je še premalo rečeno, kajti da si le mogel pritisniti nogo kam, pa je bilo dobro; bilo ni skoraj voza, da ne bi stala zadaj na vozovnem odbijaču po dva, ali pa vsaj po eden Sokol. In glejte čuda: kolikor je znano, se ves čas slavnosti ni zgodila niti najmanjša nesreča pri vožnji po električni.

Vožnja po praški električni, ki je mestna, je malenkost dražja, kakor pa v Trstu: „malý“ stane 14, „velký“ pa 24 vinarjev, pri čemer je pa seveda vračunana tudi že mostnina, ki jo mora sicer odriniti vsak pešec, ki hodi čez praške mostove, katerih je menda samo eden brez tega „oderuškega“ davka, kakor pravijo Pražani.

(Pride še).

vanje cesarja pri preporodu Avstro-Ogrske, ki je danes bolj mogočna, kakor kedaj. Angleži, ki so bili večkrat zavezniki, nikdar pa sovražniki Avstro-Ogrske so gotovo vsi edini iz iskrenih častitk vladarju monarhije. Naj bi bila dana vladarju še dolga vrsta let v blagor vsem.

Pripomba uredništva: Naš cesar je dan 5. tekočega meseca prekosil umrlo angleško kraljico Viktorijo v dolgosti vladavine.

Govor poslanca dra. Rybářa.

Stvaren popravek v seji zbornice poslancev dne 2. julija 1912.

(Dalje.)

Provokacije nemških dijakov povodom sokolskih slavnosti v Pragi.

Moram se pa dotakniti še nekega drugega vprašanja, kar se smatram v to dolžneda kakor očividec, kakor Slovan in kakor član sokolske zveze. V včerajšnji debati in tudi danes se je Sokolom in praškemu prebivalstvu očitano opetovano, da so nastopali agresivno proti nemškim kulerskim dijakom, da imajo nemški dijaki pravico bumlati, da niso provocirali, temveč, da so se sprehajali po Prikopih kakor jagujeta na pašniku (Smeh) in da so bili kljub temu tepeni.

Bil sem v petek v Pragi in sem si ogledal stvar čisto od blizu. Sprehajal sem se po Prikopih in sicer v sokolskem kroju, tam, kjer so se sprehajali tudi nemški dijaki. Šel sem naravnost notri med dijake; šel sem ž njimi dlje časa, da bi videl, kako se praško prebivalstvo ponaša njim nasproti. (Klic: Torej ste tudi Vi bumlati.) Da, tudi jaz sem bumlat.

Moram dejanski ugotoviti in nasproti neresničnim trditvam dejanski popraviti, da ves čas, ko sem se sprehajal v družbi nemških dijakov, ni padla na nemške dijake niti ena žaljiva beseda, da niti en žaljiv pogled. (Cuhte!) Da so se nemški kulerski dijaki tudi sami čutili zelo varne v tej veliki množici, dokazuje okolnost, da so — da bi dokazali svoje junaštvo — imeli med seboj tudi nekega ranjenca, ki je bil brez čepice, in ki je imel glavo obvezano z znanimi črnimi obvezami. Možno je tudi šel z drugimi, česar bi gotovo ne bil storil, ko bi se bil le najmanjše bal, da mu prebivalstvo kaj stori. Ker, ako je kdo res ranjen, se ne bo izpostavljati takim nevarnostim. (Posl. Fahrner: To je kulerska obveznost! Vsak mora biti zraven!) Tudi bojniki? (Živahni mejklici).

Prosim, nemški dijaki imajo pravico, da se sprehajajo, kolikor hočejo, ne le v Pragi, temveč v vsakem češkem, nemškem, italijanskem in slovenskem mestu. To pravico imajo kakor državljani in nihče jim je ne prikrajuje; tudi mi nečemo storiti tega. Z poslanca Kalina je omenil, da je Sokolska Zveza sklenila delati z vsemi sredstvi na to, da na provokacije nemških dijakov ni gledati, da jih je ignorirati in da sploh ni reagirati na nikakoršen način. Ali jaz vem povsem za gotovo, da so se nemški kulerski dijaki ob tej priliki — in to vem od priči, ki so videli na svoje oči in čule na svoja ušesa — ponašali na način, kakor se ni ponašati ob takih prilikah. (Posl. Fahrner: Ali ste vi sami videli?) Saj vam pravim... (Živahni mejklici). Povem vam nekaj: Nisem videl sam, ali moj oče je čul in njemu verjamem; da-li mu pa vi hočete verovati, to je vaša stvar.

Tu se je zgodilo, da je na Prikopih par nemških kulerskih dijakov pristopilo k droščki (izvoščeku) — in to v množici, pri takem razburjenju, ob razpoloženju, ki je vladalo tedaj — in so kočijaza nagovorili tako-le: „Vi „trotel“, peljite nas!“ (Cuhte! Cuhte!) Tako delajo nemški kulturnosenci! Možno je imel toliko čuta do svoje časti, da ni reagiral na to uljudno povabilo in ni hotel voziti gospodov. Zato so mu rekli: „Če nas ne peljete, potem vam eno prisilimo!“ (Cuhte! Cuhte!) (Živahni mejklici.) Gospoda moja, ali ni to provokacija? (Posl. Fahrner: Ali ste to vi čuli?) Sem že navedel onega, ki je čul.

In kar se tiče slavnostnega spreveda, je istotako neresnično, da so nemški kulerski dijaki prišli še le po slavnostnem sprevedu. Nasprotno. Spredaj na Prikopih je bila nemška hiša zaprta in dijakom je policija velela, naj gredo od zadaj v nemško hišo. Ali izdrli so ven iz neke stranske ulice med tem, ko se je slavnostni spreved pomikal, ko je korakala mimo župa Žižke, so se potisnili med množico in so hoteli prodreti kordon. Nato so bili zavrnjeni in zgodilo se je, kar se je s toliko emfazno razglasilo po časopisih. (Živahni mejklici).

Gospoda moja! Govorimo sedaj povsem mirno. To so fakta, ali pustimo to in rezerirajmo enkrat povsem mirno. Vi pravite, da imajo nemški kulerski dijaki pravico do „bumljanja“ v Pragi na Prikopih. Dobro, jaz jim koncediram to pravo, ali potem imamo tudi mi Slovenci pravico, da n. pr. v Gradcu in Celju nastopamo v sokolskem kroju. (Živahna pohvala). Vi pravite, da je Praga glavno mesto Češke in od tudi da imajo nemški dijaki pravico, da tam „bumlajo“. Gradec pa je glavno mesto vojvodine Stajerske, ergo imajo Slovenci pravico, da se tam šetajo v sokolskem kroju. Mi pa ne hodimo v Gradec; izgubili smo ga pred okoli 1000 leti in ga prepuščamo

Nemcem. Toda Celje in Maribor ležita na čisto slovenskem ozemlju, a kaj se je zgodilo tam pred 2 leti? Istim Sokolom, ki so sedaj v resnici dokazali svojo disciplino na nasebi, da so si pridobili spoštovanje celo pri Nemcih iz rajha, ki so bili tam zastopani — istim Sokolom je bilo pred dvema leti, ko so v Celju priredili sokolsko slavnost, prepovedano sploh vstopiti v mesto v sokolskem kroju (Cuhte! Cuhte!), da, niti znakov niso smeli nositi, da-si je Celje mesto, ki živi samo in jedino le od slovenskega prebivalstva z dežele, in bi moralo propasti, ako ne bi slovenski kmet prihajal v to mesto. To je šlo tako daleč, da so celo en del okoliške občine zaprli Sokolom, da le Nemci ne bi se čutili provocirani, in bil je neki državni poslanec, jeden naših tovarišev, tam, ki je samin osebno kontroliral in nadziral natančno izvajanje te prepovedi — nočem ga imenovati. In če je slučajno kdo, ki ni poznal dobro meje, zašel v mesto, so pobalini — tudi nekoliko več pobalini — prihiteli od vseh strani, ga napadali in počenjali vse možno. Nu, gospoda moja, primerjajte postopanje Pražanov z onim teh svojih rojakov v Celju in Mariboru! V Mariboru se sploh ni smeti drzniti, govoriti na ulici slovenski, ako se ni — kmet! S kmetom govore slovenski seveda tudi trgovci, odvetniki, in celo voditelji Nemcev, ker kmet ne zna drugega. V jurističnih listih morete čitati, kako najtrdnjeji nemški advokatje v Mariboru iščejo koncipiente in stavljajo kakor pogoj poznavanje slovenskega jezika. To je torej dokaz, da v Mariboru ne le da znajo slovenski, ampak da morajo znati, ako hočejo tam živeti. (Dalje.)

Polom v Puli.

Pula, dne 7. julija.

Mislili smo, da bomo že mogli poročati o aretacijah onih „večjih“. Ali še vedno pobirajo bolj „male“. Včeraj popoldne je namreč sodna oblast dala aretirati občinskega pisarja Negrija, ki je bil dodeljen anagrafičnemu uradu kakor pisar.

Mož ima razne nekretnosti na vesti in to še iz prejšnjega časa, ko je bil še dodeljen računskemu oddelku, kjer je pomagal znanemu sedaj radi tatvin aretiranemu Galantiju. Neposredni vzrok aretaciji pa je ta, da je pred kratkim aretirani občinski eksekutor Selles izdal, da mu je Negri pomagal na falsificiranju računov in pobotnik istotako se mu očita, da je pred nekaj dnevi krivo izpovedal pred preiskovalnim sodnikom.

Negri je sicer po svojem položaju politično brezpomemben, ali kretal se je vendar izključno v kamorističnih in irendentističnih krogih in je bil strasten agitator in priganjač. Sicer pa je ta novi aretiranec še precej mlad, a zelo antipatičen tip breznačajneža, kar moremo trditi z mirno vestjo, ker imamo dovolj dokazov za to. Saj so se ga vsi pošteti ljudje izogibali.

S to aretacijo je naraslo število aretirancev na 23. Negrijevega kompanjona Sellesa smo očrtali že zadnjič.

Razprava proti obtožencema dr. Palisca in Bigatto je določena na dan 11. julija t. l. pred okrožnim sodiščem v Rovinju. O izidu bomo poročali.

Velik javen shod delavcev škedenjskih plavžev.

Preteklo soboto zvečer se je vršil v prostorih „Gosp. društva“ v Škedenju velik javen shod, ki ga je sklicala skupina NDO „Plavži“. Udeležba je bila naravnost velika. Velika dvorana „Gosp. društva“ je bila že docela napolnjena in še so prihajali delavci iz plavžev. Hoteli so slišati iz ust državnega poslanca dr. O. Rybářa kakor poročevalca, ali je za njih še kaka pomoč. Poprej zanikerni, ne meneči se za samopomoč in popolnoma brez upa v boljše dneve v srcu, so kar naenkrat postali drugačni.

Shod je otvoril predsednik skupine „Plavži“ NDO, tov. Bratoš in je pozdravil drž. in dež. poslanca dr. Rybářa, obrazložil pomen shoda ter obrazložil položaj delavstva v plavžih.

Nato je podal besedo strokovnemu tajniku Brandnerju, ki je govoril o razmerah delavstva v plavžih, o pogodbah, ki je delavstvu silno škodljiva in ki jo treba popraviti, da bo delavstvo zadovoljno žnjo. Govornik je posebno poudarjal potrebo slovenskih obrtnih del. V plavžih so skoraj povsod mladi delavci, ki bi morali po pogodbi zahajati v obrtne šole. Slovenskih obrtnih šol pa v Trstu ni; zato bo „Narodna delavska organizacija“ z vsoto odločnosti nastopala, da v Trstu — v tem največjem trgovskem mestu avstro-ogrske monarhije, — dobimo slovenske obrtne šole. Nadalje je poročeval o strogo napadal kranjsko industrijsko družbo, ki z delavstvom tako grdo postopa. Delavcem se je pred meseci zvišalo plačo za 20 vinarjev na dan, a se jim je pri premijah odtrgalo toliko, da imajo danes v resnici 20 vinarjev manj plače, nego so je imeli pred povišanjem plače. V en žep da kapitalistična družba 20 vinarjev in misli, da s tem pomiri delavstvo, iz drugega žepa pa jim zopet jemlje 40 vinarjev. Govornik je dejal, da centralni odbor tozadevno ukrene potrebno, da se te nerednosti odpravijo.

Viharno pozdravljen je nastopil nato državni in deželni poslanec dr. Rybář, ki je med paznim poslušanjem v začetku svojega govora omenjal, da ga prav iz srca veselijo, ko vidi, s kakšno veliko verno so se slovenski trpin v plavžih poprijeli dela, organizacije. Razlagal je nato pomen in potrebo organizacije. Dandanes se združujejo vsi stanovi, ker je poedinec v današnjem boju za obstanek brezpomemben. Združevati se začeli tudi delodajalci — kapitalisti, ker so opazili, da se organizira delavstvo in da je posameznik preslab napram močni delavski organizaciji. Ko se torej združujejo bogataši, ki imajo vsega zadosti, v močnih obrambnih in obenem napadalnih organizacijah, ako se združujejo vsi stanovi, zakaj bi se potem ne združevalo ubogo delavstvo kakor največji in najbolj brezpravni in trpinčeni razred v človeški družbi! Boj delodajalcev je lahkeji, nego boj delojemalcev, ker imajo prvi denarja, in poleg tega še oboroženo silo na svoji strani, da jih brani v slučaju potrebe. Treba pa, da tudi delavstvo zbira sredstva, vinar za vinarjem, da napravi močne in za odločen boj sposobne organizacije.

G. poslanec je v nadaljnjem govoru poudarjal veliki pomen delavskih organizacij na narodni podlagi. Razvil je program „Narodne delavske organizacije“, ki je narodna in socialna. Poudarjal je posebno, da se morajo slovenski delavci neprestano seliti iz svoje domovine v daljno Ameriko, ker tukaj, na domači zemlji, ne dobivajo dela, med tem ko je samo Trstu preko 40 tisoč regnikov! Trst bi bil lahko za nas „Amerika“. Ne bilo bi se nam treba seliti iz domovine, ko bi druge delavske organizacije, n. pr. socialno demokratične, ne importirale tujcev, ko bi tem, našemu slovenskemu delavstvu škodoželjnim organizacijam, ne bil regnikolo stokrat ljubši, nego slovenski delavec. Zato je dolžnost slovenskega delavca, da se organizira v „Narodni delavski organizaciji“. Govornik je zaključil svoj zanimiv govor, obljubivši, da bo, kakor doslej, tudi v bodoče stal vedno na strani slovenskega narodnega delavstva, da mu bo pri vsaki priliki na pomoč v težki borbi za obstanek.

Izvajam g. poslanca so navzoči delavci sledili z velikim zanimanjem. Bil so kakor preroljeni in so, ko je strokovni tajnik Brandner dejal, da naj izpolnijo vse to, kar jim je priporočal posl. dr. Rybář, da naj trže vsako besedico v glavi in v srcu, obljubili, da hočejo ubogati svojega poslanca in nemudoma izvršiti svojo dolžnost, iti na delo in pridobiti za N. D. O. vse trpine, vse slovenske in hrvatske delavce v plavžih.

Predsednik Bratoš je nato, zahvalivši se najpristneje g. drž. poslancu za krasno poročilo, ki je moralo seči v srce vsakemu, še tako trdosrčnemu, zaključil zborovanje.

Delavci so se razšli z dobro nado v srcu. Postajali so v gručah naokrog še dolgo v noč in se pogovarjali o velikem shodu, o govorih, ki so jih slišali in ki naj jih rešijo iz žalostnega življenja. Bil je to res krasen shod.

Domače vesti.

Zrellostni izpit na c. kr. državni gimnaziji so položili z dobrim uspehom Slovenci:

Stanko Gaberščik, Peter Glažar, Aleksander Gregorovič, Viktor Klinar, Edvard Lozej, Ernest Rajgelj.

Tržaška slovenska mladina je imela predvčerajšnjem sestanek v društvenih prostorih pri Sv. Jakobu. Udeležba je bila velika. Nastopilo je sedem govornikov, ki so vsi z navdušenimi govori poudarjali potrebo narodno-socialne mladinske organizacije. Izvoljen je tudi pripravljalni odbor, sestojec iz osem mladih, idealnih in za narodno-socialno idejo vnetih moči. Pripravljalni odbor ima nalogo vse potrebno urediti, da se skliče v najkrajšem času občni zbor. Sklenilo se je tudi sklicati v najkrajšem času, — in sicer — še pred občnim zborom, — javen shod tržaške slovenske mladine.

Za CM obrambni sklad so se nadalje priključili: 1053. Učiteljsko društvo za gorški okraj „Fr. Finžgarjev kamen“ (plačali 200 K); 1054. „Obrambni kamen“ pesnika Aškera“ (njegovl častilci plačali 215 K 58 h); 1055. Podružnica CM v Platinu (plačala 200 K); 1056. Podružnica CM Lonjer (poslala 100 K).

V Gorico! Prihajajo nedeljo se zbremo točno ob 8 zjutraj pred „Narodnim domom“, kjer bo svirala godba NDO. O tam pojdemo po ulici Ohega z godbo in zastavo na južni kolodvor. Odhod z južnega kolodvora: Ob 8:30 zjutraj. Prihod v Gorico: ob 10 popoldne. Vlak se ustavi na sledečih postajah: Miramar, Sv. Križ, Bivije, Tržič.

V Gorici se uvrstimo v sprevod in odkorakamo z godbo in društveno zastavo v mesto. Po obhodu velik manifestacijski shod.

Nato si ogledamo znamenitosti mesta. Ob 4 pop. prične veselica. Odhod iz Gorice: ob 11 predpolnočjo. Prihod v Trst: ob 12:15 popoldne. Vožnja stane tja in nazaj K 230; Za otroke od 4 leta naprej se plača kakor za doraste. Kdor se želi udeležiti izleta, naj se zgasi nemudoma v uradu NDO ul. sv. Franciška št. 2. Izlet se bo vršil ob vsakem vremenu.

Dramatična šola v Trstu. Dosedaj se je prijavilo precejšnje število učencev za dramatično šolo. Vpisovanje se nadaljuje ter se bodo sprejemali gojenci vse do 15. t. m. Potem se zaključijo vpisovanje Gospodje in gospiče, ki reflektirajo na ta brezplačni pouk, naj se zgleda v četrtek dne 11. t. m. pri režiserju Dragutinoviču v veliki dvorani „Nar. doma“ med 7 in 8 zvečer.

Breg za Družbo. Slavnost, ki so jo združena pevska društva iz Brega priredila minole nedelje v Boljuncu, se je — da-si je vreme nagajalo — povzpela do močnega manifestacije ljubavi istrskih in tržaških Slovencev do majke-dobrotne. Radi preobilice drugega gradiva smo morali poročilo odložiti.

Odčitje spomenika glasbeniku in skladatelju Josipu Rota. V nedeljo ob 11 dopoldne so v mestnem vrtu ob veliki udeležbi odkrili mramorni doprsni kip znanega tržaškega glasbenika in skladatelja Josipa Rota.

Za enoletnike. Od 1. oktobra t. l. dalje morajo enoletniki, ki morajo služiti na lastne stroške, plačati vojaški upravi sledeče zneske: za hrano in plačo 330—, za uniformo K 121—, za opremo K 16— in za uporabo orožja K 7—. Oni enoletniki, ki hočejo služiti pri konjici, poljskem in gorskem topništvu, pa morajo plačati poleg tega še najemnino za konja K 661— ter pri konjici za sedlo in jermenje K 32—, pri topništvu pa K 29—. Kvartal za prstovolje-medicince se je zvišal od K 62:30 na K 66:80.

Vozni listki za izlet NDO v Gorico so v predprodaji v uradu NDO ul. sv. Franciška št. 2 in v zadrugi gostilni NDO (Košič) ul. Carradori. Vozni listek tja in nazaj stane K 2:30.

V predprodaji so tudi vstopnice za veselico v Gorici, ki stanejo za izletnike samo 20 vin. Prosimo, da se vsakdo, ki se misli udeležiti izleta takoj prijavi in vzame listek ter vstopnico, da vemo glede vozov pravočasno ukreniti.

Semenj, ki ga priredi šentjakobska CM podružnica dne 4. avgusta t. l., obeta biti zelo dobro posečen. Priprave so v polnem teku. Sotori bodo preskrbljeni z vsem potrebnim, skrb za postrežbo so prevzele gospe in gospiče pevskega društva „Ilirije“. Celo znani Žid pride s svojo veliko tehniko, da dobro pretehta vsakogar.

Kar bo še drugega na semnju, bo razvidno iz plakatov. Pripominjamo, da tudi ples ne bomo pogrešali.

Slike o vsesokolskem zletu v Pragi priobčuje ta teden „Slovenski Ilustrovani Tednik“ in sicer: 4 slike o telovadbi 6000 dečkov in deklic sokolskega naraščaja; zmagovalec tekme za prvenstvo slovenskega sokolstva Slovec Stane Vidmar; ustanovitelj sokolstva Tyrš in Fügner in njun nagrobni spomenik; R. Todt, podnačelnik, Erben, načelnik, A. S. Sižinski starosta „Zveze ruskega sokolstva“; starosta „Češke sokolske zveze“ dr. I. Schejner; župan pariški H. Galli kot zastopnik Francozov na vsesokolskem zletu v Pragi; zanimivi sta tudi slike: vratolomna vaja na krogih na zletu, in ruskemu carju Nikolaju predstavijo Erben, načelnika „Zveze ruskega sokolstva“. Razum teh še vsebuje nekatere druge slike. Pripomočimo vsem „Slovenski Ilustr. Tednik“.

Po res. Potresni aparat tujakšnjega c. kr. pomorskega observatorija so zabeležili v nedeljo zjutraj katastrofalen daljni potres, katerega središče je utegnilo biti oddaljeno okoli 7800 km. Začetek ob 9 25'57", maksimum zemeljskega tresenja 1:10 mm ob 9 28'39", konec po 12 popoldne.

Tržaška mala kronika.

Nagla smrt. 79letna Josipina Mahnič, stanujoča v Novi ulici št. 6 ni minole nedelje izšla iz svojega stanovanja. To se je zdelo sostanovalcem sumljivo, zato je vratar o tem obvestil policijo, ki je dala siloma odpreti vrata. Ubogo staro so našli mrtvo v postelji. Na ukaz oblastnih so prepeljali truplo v mrtvašnico pri sv. Justu.

Aretacije. Ivan Sleska, star 27 let, mizar, iz Trsta, stanujoč v ul. Carradori, že večkrat kaznovan, je bil pod policijskim nadzorstvom. Že pozno v noči od nedelje na ponedeljek je bil Sleska aretiran, toda z vsoto silo se je vprl redarju, ga večkrat vdaril in obsul z raznimi poskomi. Treba je bilo precej truda, preden je redar ugnal Slesko in ga odvedel v zapor. — 34letni težak Karlo Smolič, stanujoč v ljudskem prenočišču v ulici Gasparo Gozzi, je bil aretiran, ker je vkradel Jakobu Grgiču, stanujočemu v zagati dela Punta št. 6, novčarko, v kateri je bilo 15 kron.

Istotako so zaprli včeraj 29letno Julijo Giron, stanujoča v ul. Scuole israelitiche št. 3, ker je ukradla Terezi Ukmar 80 kron.

Svedrovci zopet na delu. Komisijka in spedijska tveška Ivana Sofianopulo, katere lastnik je Ivan C. Sofianopulo ima svojo pisarno v ul. Sv. Lazarja št. 8, II. nadstropje. Poleg pisarne je tudi stanovanje lastnikovo. Ivan C. Sofianopulo je sedaj s svojo rodbino na letovišču v Portorožu, vendar prihaja večkrat na teden v Trst, da obavi svoje posle.

Kolikor se je zamoglo ugotoviti povodom raznih tatvin, izvršenih zadnje čase na raznih krajih, so tatje prav dobro obveščeni, ako je kako stanovanje radi odsotnosti do-

tične rodbine brez varhov. Tako so doznali, da je bilo minolo soboto po noči stanovanje gospoda Sofianopula prazno, ker je bila vsa rodbina v Portorose in zato so sklenili, da porabijo tako ugodno priliko in se okoristijo, kolikor le možno. In res so v omenjeni noči s ponarejenim ključem, ki se si ga prej preskrbeli, odprli glavna vrata omenjene hiše ter so potem z vetrihi odprli vrata stanovanja.

Ko so bili v stanovanju so mogli opraviti delo popolnoma mirno. Najprej so se spravili na železno blagajno in jo od ene strani prevrtali s tihim svedrom. V blagajni so našli 500 kron v gotovini in draguljev v vrednosti 2000 K, vrh tega so se polastili tudi mnogo vrednostnih papirjev.

Ko so tako pobrali, kar se jim je zdelo vredno, so popolnoma, nemoteni odšli, pustivši vetrih v vratih stanovanja.

Ko je včeraj zjutraj Sofianopulov uradnik prišel v urad, je zamogel ugotoviti izvirno tatvino. Stvar je takoj prijavil policiji. Na lice mesta sta se podala provizorični vodja II. oddelka, viši komisar Kurzemann in kontrolni nadzornik Titz. Sofianopulo je bil zavarovan proti vlom.

Pozneje smo doznali, da je bilo ukradenih 1000 kron v gotovini, med temi mnogo cekinov; za 7000 K draguljev, potem hranilnih knjižic, vrednostnih papirjev itd. V stanovanju so tatovi ukradli samo srebrno toaletni servis domače gospe. — Železno blagajno so tatje prevrnili. Odprli so tudi vse predale pisalnih miz.

Dezertar, ki se je vrnil. Karol Klun star 24 let, doma iz Trsta, zidar, je dezertiral od pešpolka št. 97, ko je isti bil še tukaj v posadki. Karol Klun je pobegnil v Egipt, ali tam mu niso cvetele rožice in se mu niso izpolnile želje, ki jih je gojil. Ker ni dobil tam nobenega zaslužka in je bil popolnoma brez sredstev, se je minolega tedna prijavil c. in kr. konzulatu v Aleksandriji. Konzulat ga je dal vkrcati na Lloydov parnik, ki je predvčeraj priplul v Trst. Kluna so izročili vojaški oblasti.

Požar. Sinoči ob 7.45 je v ulici Molin grande št. 34 v delavnici čevljarja Fortunata Salvador nastal ogenj, ker je eden delavcev vrgel proč goreč ostanek smodke. Pozvani gasilci so ogenj kmalu ugasili. Škoda je 50 kron.

Ranjen z nožem. Ivan Birza, star 36 let, stanujoč v ljudskem prenočišču Gozzi, je bil sinoči ob 10.30 v ul. Carducci z nožem ranjen v spodnji del telesa. Prenesti so ga morali v bolnišnico. Birza ni hotel povedati, kdo da ga je ranil.

Koledar in vreme. — Danes: Veronika dev. — Jutri: Amalija dev. Temperatura včeraj ob 12. opoldne + 25° C. — Vreme včeraj: Lepo. Vremenska napoved za Primorsko: Semtertja oblačno, temperatura nekoliko topleja, zmerni severno-vzhodni vetrovi.

Društvene vesti.

Pevsko društvo „Trst“. Današnja pevska vaja odpade, prihodnja vaja v petek. Jutri ob 8.30 vaja za mešan zbor.

Na občnem zboru pevskega društva „Trst“, oziroma na 1. redni seji se je konstituiral sledeči odbor:

Turk Anton, predsednik; Dragotin Hreščak, podpredsednik; Silvester Katnik, tajnik; Rudolf Dobčnik, blagajnik; Josip Jug in Rudolf Gorup, odbornika; Oton Pelau, namestnik; Marij Sila, Dragotin Bukovnik, pregledovalca računov; Anton Vrabec, arhivar.

Kolesarsko društvo „Baikan“ priredi prvega septembra ob priliki društvene peteltnice vseslovensko dirko in slavnost na Opčinah. Ker se je društvo priglasilo za obrambni sklad CMD naproša odbor radovoljnih prispevkov. Nabirajo se darila in vsaka malenkost bo sprejeta s hvaležnostjo. Dosedaj je priglasilo svojo udeležbo kolesarsko društvo Danica iz Gorice, in kolesarsko društvo iz Splita.

Zveza jugoslovanskih železničarjev. V sredo, dne 10. julija, ob 7.30 seja tiskovnega odseka v društvenih prostorih. Prosimo točne in polnoštevilne udeležbe.

Zveza jugoslovanskih železničarjev sklicuje zelo važen shod za četrtek 11. t. m. v gostilni g. Ivaniševića „Ali Adria“ na Jospovom trgu. Dnevni red: 1) Delavni red pri c. kr. državnih železnicah, 2) poročilo o stališču koalicije o voznih ugodnostih, 3) razno.

Včerajšni shod se ni mogel vršiti, ker je bil poročevalec nepriznani zadržan, zato pa pričakujemo za četrtek tem obilnejše udeležbe.

Tržaška sokolska župa.

Seja župnega vaditeljskega zbora se vrši v nedeljo, dne 14. t. m. ob 8. uri dopoldne v telovadnici Sokola v Trstu.

Dnevni red: 1. Župni zlet; 2. Zlet na Bied; 3. Slučajnosti. K polnoštevilni udeležbi vabi Ambrožič, nač. T. S. Ž.

Telovadno društvo Sokol v Trstu.

Redna seja obeh vaditeljskih zborov (moškega in ženskega) se vrši danes ob 8. uri zvečer v vaditeljski sobi.

Ambrožič.

Zavarovalnica goveje živine v Sv. Križu pri Trstu je javno tombolo, ki se je

imela vršiti dne 7. t. m., radi slabega vremena preložila na nedeljo, dne 14. t. m. Činkvina 100 K, tombola 200 K. Srečke po 40 vin. Pred tombolo in po tomboli se bo vršil ples. Začetek plesa ob 4, začetek tombole ob 6 pop. Pri plesu bo svirala domača godba.

Nar. del. organizacija.

— Pripravljalni odbor narodno-socialne mladinske organizacije ima jutri ob 8 zvečer prvo odborovo sejo.

— Vsem skupinam NDO naznanjamo, da so dospeli vozni listki za izlet v Gorico. Vsaka skupina naj blagovoli nemudoma poslati enega odbornika po vozne listke, da jih razproda med člani skupine in tudi nečlani. Dospelo so tudi že vstopnice za veselico v Gorici. Cena 20 vin. Vozni listki stanejo K 2.30. Prosimo nemudoma.

Centralni urad NDO.

— Jutri, v sredo, ob 8 zvečer plesna vaja za „novo narodno četvorko“, ki se bo plesala dne 21. t. m. na zaključnem plesnem venčku.

— Skupina NDO „Sv. Andrej“ (tehnični zavod) sklicuje za četrtek točno ob 7 zvečer društveni shod v društvenih prostorih ul. sv. Marka 19.

Vesti iz Goriške.

Iz goriške okolice. (Ta dopis objavljamo na odgovornost dopisnikov.) Gospodarska zadruga je sklicala prejšnjo nedeljsko shod (namesto da bi izplačevala krompir), da bi zadruga nahujskala proti trgovcem. Zadruga sama bi sicer kot taka imela zares gospodarski pomen v deželi; ali vse to kar dela naša zadruga, ni v povzdigo blagostanja v deželi, odnosno v Goriški slovenski okolici; gre pač le za službo par ljudi, ki so poskušali že v vseh taborih in strankah. Predbacivali so trgovcem na javnem shodu, da so se mastili s piščanci, medtem ko je kmet — potem ko je po sramotno nizki ceni prodal svoj pridelek — moral hoditi okoli z razcapanimi hlačami in brez tenarja v žepu, tako, da si niti kupice vina ni mogel privoščiti po dolgotrajnem in napornem delu.

Ako so trgovci res kaj zaslužili, so pa imeli za to tudi truda, riziko, in dela od ranega jutra do poznega večera; da, še po noči niso imeli miru. Tvegati svojo eksistenco in eksistenco svoje družine popolnoma zastoni, kaj takega more zahtevati od drugih le tisti, ki hoče živeti na tuje stroške in ki sam nič nima. Mari glavni šinitelji zadruge z neštevilom uslužbencev rpe lakoto pri Jerasu. Narobe: žive prav dobro.

Se-li to godi tudi na račun ubožnega kmeta, ki hodi z razcapanimi hlačami okoli? Ali so mari ti voditelji toliko svojega krompirja tako drago prodali, da jim izkupiček dopušča tako razsipno življenje.

Saj jamčimo sami — pravijo ti ljudje — sami smo pridelali, sami hočemo prodajati in sami zaslužiti! Zakaj naj bi trgovec živel od naših žuljev?!

Trgovci, ki se že nad 20 let trudijo, ki so uvedli trgovino, naj se sedaj umaknejo — ne Zadrugi, marveč tem njenim voditeljem, da bodo lahko oni od sedaj naprej ako živeli, seveda z manj dela, brez odgovornosti in rizika, kakor so nekda — po njihovem mnenju — trgovci! To bi bila in je njihova želja.

Da jim pa ni toliko za blagor producenta, izhaja že iz tega, da plačujejo stari trgovci krompir 1 do 2 K dražji nego Zadruga; člani te zadruge morajo pa še vrh tega čakati na denar.

Očitati so trgovcem, da so oni — četudi niso imeli veliko dobička — zakrivil, da cena krompirja ni bila tako visoka kakor je danes, ker je nastopila Zadruga. Se pač vidi, da so možje že pozabili, da žive že desetletja. Je-li bilo meso pred 10 ali 20 ali še celo pred 25 leti po isti ceni kakor je danes?

Tudi piščancev ni bilo tedaj plačevati tako drago, kakor jih morajo izvesti mogotci danes.

Sicer pa ni smeti preveliko govoriti kajti na uvodoma omenjenem shodu je menil nekdo: „Kdor je proti temu, ga ubijem!“ Proti takim argumentom seveda ni orožja!

Da bo pa javnost vedela, kako so trgovci vzdrževali cene neodvisno od Zadruga, in bi jih, če bi poslednja ne delala konkurence, vzdrževati nadalje, predlagamo tu mal izveček, ki odgovarja popolnoma resnici in katerega se bo potem, ko Za-

Izjava.

Izjavljam s tem, da sem zavarovan zoper neizpolnjenosti pri akcijski družbi za zavarovanje zoper neizpolnjenosti, ulom in za jamstvo „Patria“ v Pragi, generalno zastopstvo v Trstu, ulica Tor San Piero 12, od 1. junija 1912.

Dasiravno sem bil zavarovan šele nekoliko dni, mi je imenovana družba takoj likvidirala pripadajočo svoto za ves čas moje nezmožnosti, za kar se jej tudi tem potom zahvaljujem, in toplo priporočam vsakomur to zavarovalnico.

Barkovlje, dne 8. julija 1912.

Jos. Cerkvenik

Obrtnijsko društvo v Barkovljah.

Potrjim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je naš ljubljani soprog oz. oče in brat, gosp.

Dr. phil. Karol Štrekelj

c. kr. vseučilišni profesor v Gradcu

po dolgotrajni bolezni v 53. letu svoje dobe danes mirno v Gospodu zaspal. Pogreb predragega pokojnika se vrši v Gradcu na tamošnje pokopališče. V TRSTU, dne 8. julija 1912.

Afra Štrekelj roj. Ludvig, soproga.

Ljudmila Štrekelj, Marija Štrekelj, hčere.

Fran Štrekelj, c. kr. car. viši nadzornik v p. v Trstu
Adolf Štrekelj, uslužben pri dež. odboru v Gorici

Amalija por. Širca, sestra.

Anton Štrekelj, ravnatelj kmejske šole v Gorici
Andrej Štrekelj, vikar na Pečinah.

bratje.

Zdravilno pivo dvojnega kvasa

Vali zdravniki ga priporočajo.

Odlikovano na 7 razstavah.

S. STEFAN

Odlikovano na 7 razstavah.

Glavna zaloga v Trstu, via Valdirivo št. 32. — Telefon št. 2201.

UMETNI ZOBJE

Piombliranje zobov

Izdiranje zobov brez

= vsake bolečine =

Dr. J. Čermák V. Tuscher

zobozdravnik konces. zobni tehnik

TRST

ulica della Caserma šte. 13, II. n.

ANTON BARUCCA

MIZARSKI MOJSTER

Trst, ulica San Francesco d'Assisi 2

Specijalist za popraviljanje roulet na okulh.

Na željo se menjajo pasovi in zmeti. Jamči za popolno delo in se ne boji konkurence.

Bogomil Pino

= urar in zlatar =

Trst, ulica Vincenzo Beilini št. 13

nasproti cerkve sv. Antona novega

Bogat izbor ur

vsake vrste, kakor tudi uhanov, prstanov z dijamanti in brez dijamantov, ženake verige, zlate in srebrne za moške, vse po kimburenčinih cenah.

Čevljarnica

Leonardo Renna

Trst, ul. delle Acque 4.

Velika izbira moških, ženskih in otroških čevljev.

prejemajo se naročila in popravila po zmernih cenah

Nova pekarna in sladčičarna v Trstu

A. JERIČ - Trst

ul. Commerciale 328 (Pendice di Scorcola)

Priporoča cenj. občinstvu svojo novo pekarno in sladčičarno. Dobi se večkrat na dan svež kruh in sladčice. Prepečenci in konfekture. — Likerji in raznovrstno vino v steklenicah.

Zdravljenje krvi!

Čaj „Tisočeri evet“ (Milleforti)

Čisti kri ter je izvrstno sredstvo proti onim slučajem, če peče v ledcu, kakor proti slabemu prebavljanju in hemoroidam. — Jeden omet za zdravljenje stane 1 K ter se dobiva v odlikovani lekarni

PRAXMARER - „AI DUE MORI“

Trst (mestna hiša) — Telef. 377.

Pošilje poljkatve se izvršujejo takoj in franko ako se dopolnjekron 1.10.

Hans Scheidler

zobotehnik

bivši: prvi zobotehnik Dr. Ferdinanda Tanzer

Sprejema od 9—1 in od 3—6. 575

Trst, Piazza C. Goldoni št. II.

POHIŠTVO

SOLIDNO : in : ELEGANTNO

PO ZMERNIH CENAH

RAFAELE ITALIA

TRST - VIA MALCANTON - TRST

Mnenje g. dr. a Barberowskega

ladijskega zdravnika pri avstrijskem Lloyd

Gosp. J. SERRAVALLO

Trst.

Že na svojem potovanju v Japonsko s parnikom „Nippon“ sem konstatoval skupno s potniki, da je Vaše ŽELEZNA TO KINA - VINO SERRAVALLO (Vino di Chlna Ferrugtnosa Serravallo) izborna tudi pospeševanje prebavljanja, zlasti v tropičnih krajih.

Port Said, 18. 2. 1910.

Dr. BARBEROWSKY.

Aristide Gualco - Trst

via S. Servolo 2. — Telefon 329, Rom. VI.

Odlikovana tovarna (z zlato) svetinjo

plōšč, teracov in umetnega kamna.

Sprejema vakovrstno delo v cementu. Cene zmerne, delo točno.

druga določi cene, lahko primerjalo. Posamezne dneve se je izplačevalo kmetom:

18/6 K 15,30, 19/6 K 15,30, 20/6 K 14, 21/6 K 14, 22-25/6 K 12, 26/6 K 10, 27/6-3/7 K 11, 4/7 K 10, 5/7 K 10.

Primerjajoč pozneje te cene z onimi, ki jih bo plačevala Zadruga, si vsak zadrugnik lahko sam proračuna, katera stran mu nudi več dobička.

Glede prisotnosti dveh deželnih uradnikov na omenjenem shodu ki sta hotela tudi svojo povedati, pripominjamo le, naj bi raje govorila o tisti koruzi, ki je bila namenjena v olajšavo bede kmetom.

Cemu farbati kmete, da se salata in bogsivedi še kaj prodaja na Dunaju po K 30—70, medtem ko da mora tukaj ubogi kmet te pridolke prodajati po ničevni ceni, ter da se diferenca izteka v žep trgovcev, medtem ko bodo od sedaj naprej, ker Zadruga eksistira, kmetje sami dobivali te ogromne dohodke. To je tako debela laž, da se da kar z roko potipati. Konstatujemo le dejstvo, da je razvidno iz neštetoletnih brzojav, da so dne 24. junija oni od Zadruga ponujali krompir po K 10 z vrečami vred, med tem, ko so ti obsovaženi trgovci plačevali kmetom po 11 K.

To je kratek obris te toli hvalisane zadruge, oziroma njenega delovanja v korist — kmetom. Mnogi.

Konec šolskega leta na c. kr. goriški gimnaziji. Na tem zavodu je v soboto 6. t. m. končalo šolsko leto. Kakor se razvidi iz letnega poročila, je bilo začetkom šolskega leta 1030 dijakov in dijakin (46). Tekom leta je izstopilo 107 dijakov in 10 dijakin. Po narodnosti je bilo 447 Slovencev, (brez pripravnice), 403 Italijani, 56 Nemcev. Odličnikov je 111; pravi rekord so dosegli marljive deklice, ker je bilo od 36 obiskovalk zavoda 18 odličnikov. Padlo je 121 dijakov, zadosten uspeh jih je doseglo 525. Iz Gorice je 205, iz ostale Primorske 595, iz drugih kronovin in Ogrske 98, iz inozemstva 13 dijakov.

d. Nadzorniku, ki gre, in nadzorniku, ki pride. Po dolgi dobi dvanajstih let zapuška okrajni šolski nadzornik Finžgar svoje merodajno mesto nasledniku, ki je bil profesor na gimnaziji. Kako je učiteljsvo ljubilo bivšega nadzornika, je dokazal banket, prirejen mu v slovo. S svojim blagim značajem in tupačim krepkim nastopom zatiranemu učiteljsstvu v prilog je skušal podpirati njegove težnje in cilje.

Novi šolski nadzornik gosp. Pavlin je mlad profesor, ki se je jako zameril vsem krogom o priliki svoje izredno stroge letošnje klasifikacije v matematiki. Sicer ni to z njegovim sedanjim poklicem v nobeni zvezi, ali že sedaj mu svetujemo, naj bo z učiteljsvom pravičen in nič drugega kakor pravičen, da ne priklje viharja v časopisju, kakoršnjega je izzval kakor profesor!

Podružnica NDO v Gorici prosi narodna pevka društva, da blagovole sodelovati pri veselici, ki se bo vršila v nedeljo dne 14. julija, ob priliki izleta NDO iz Trsta v Gorico. Pevska društva, ki so pripravljena sodelovati na tej veliki slavnosti, naj pismeno naznanijo prijavo tovarišu: Fran Perko, predsednik NDO v Gorici, Stolna ulica št. 11.

Podružnica NDO naproša goriške slovenske krčmarje, da pripravijo za nedeljo zadosti kosil za izletnike, ker bo naval velik.

Slovensko delavstvo v Gorici. V nedeljo ob 10 dopoldne se pripeljejo naši tržaški tovariši. Dolžnost naša je, da jih sprejemo častno, kakor se spodobi sprejeti sobojevnike za pravico.

Razpis natečaja. Razpisan je natečaj za dve mesti tehničnih asistentov pri goriškem deželnem tehničnem uradu. Plača je določena po statutu za deželne uradnike 11. plačilne vrste. Prošnje je uložiti do 15. t. m. pri uložnem zapisniku deželnega odbora v Gorici. Nadaljna tozadevna pojasnila se dobivajo v uradih deželnega odbora med uradnimi urami.

C. kr. višja realka v Gorici je zaključila šolsko leto 1911/12 minolo soboto. Dijakov je bilo koncem leta 376, iz Gorice 99, z Goriškega 127; Slovencev 149, Italijanov 144, Nemcev 71, Hrvatov 7, Čehov 3, Ogra 2. Z odliko je dovršilo šolsko leto 15 dijakov, sposobnih za prestop v višji razred je 243, sploh sposobnih 26, nesposobnih 56, neklasificiranih 7; ponavljavni izpit bo delalo 29 dijakov. Katoličanov je bilo 364, luteranov 7, židje 4, pravoslavni 1.

Druge slovenske dežele

Iz Postojne. Ljudska veselica v prid skladu za „Sokolski dom“ v Postojni se bo vršila že prihodnjo nedeljo 14. t. m. Zanimanje za to veselico je že prav veliko in opravičeno je mnenje, da veselica prinese skladu za zgradbo „Sokolskega doma“ v Postojni lep dobiček. Pri veselici bosta sodelovala postojnski orkester in pevski zbor — za razvedrilo pa bode preskrbljeno tudi v muzeju, na kegljišču in strelišču. V paviljonih, ki bodo stali pod vodstvom vrlih narodnih dam postojnskih, „se bo točilo različno pivo in izvrstna vipavska in dolenska kapljica. V ostalih paviljonih pa bodo lačni nasičeni z dobriimi mrzlimi jedili. Urejeno je vse tako, da ne bo pritožbe v nikakem oziru. Veselico obiščejo v velikem številu tudi Slovenci z Reke, ki obiščejo objednem tudi našo podzemeljsko

krasoto — našo jamo, ki bo ta dan — na kar opozarjamo vnovič — otvorjena za znatno vstopnino po 1 K. Vstopnina na velellico je določena na 50 vin. — tako, da bo udeležba omogočena vsakomur.

Ravnatelj tobačne tovarne v Ljubljani je imenovan podravnatelj tamošnje tobačne tovarne Josip Pros.

Razne vesti,

C. in kr. vojna mornarica. Glasom brzojavnega poročila je vojna ladija „Cesarica Elizabeta“ dne 7. t. m. priplula v Barcelono, kjer ostane pet dni. Na ladiji vse zdravo.

Grozna rodbinska tragedija. Z Dunaja poročajo, da je 32letna šivilja Katarina Objosek vsled bede svoja dva mala otroka Ivana in Anico vrgla z Donavo in se potem sama javila policiji. — Otroka sta utonila.

78letni defraudant. Iz Kodanja poročajo, da se je 78letni ravnatelj v Hjormineju, Christensen ustrelil, ker je hranilnico ogoljufal za 1 in pol milijona.

DAROVI

— Za podružnice CMD v Rojanu nabralo se je na ženitovanju g. ce Amalije Peric (sedaj Turk) 9 kron 30 stot. Po pomoti zakasnjeno.

NAROČBE za oglase naslovite na „Inseratni oddelek Edinosti“, ako želite, da bodo oglasi takoj uvrščeni v našem listu.

MALI OGLASI

MALI OGLASI se računajo po 4 vrst. besedo. Manjša tiskana beseda se računajo enaki več. Najmanjša priložnost stala 40 stot. Plača se takoj listu. oddelku.

Lovski pes frmač rudeče dlake z belimi lisami, gotovo izpujen se nahaja pri meni. Matija Gorup mlinar Mihele p. Draga pri Trstu. 1455

Slovani, kaj se ne veste, da imate svojega dobrega zidarja za vsako delo in popravke. Specialist za štednjak Slika sobe in stopnice kakor vsak uobni slikar. Priporoča se vsem hišnim lastnikom in privatnikom. Obrnite se ustmeno ali pismeno ul. del Bosco 18, vrata 7. 1456

Poučevati želi trgovski djak čez počitnice na deželi, proti prehrani in mali odškodnini. Prednost imajo otroci c. kr. gozdarjev v Trnovskem gozdu. Naslov pove Edinost. 1457

Oddb se takoj snosno stanovanje. Štiri sobe, velika predoba, kopalna soba, jetilna shramba. Krasen razgled. Balkon. 700 K letno z voze vred. Ulica Gian Rinaldo Carli 8, IV. 1459

Spreten korespondent slovenskega, nemškega in laškega jezika, stenograf in strojepisec, 28 let star, samec, dosle v tujini, želi primerne mesto v Trstu. Eventuelno samo za dopoldan od 8. do 1. ali 2. popoldan. Cenj. ponudbe pod „Trst 1460“ na Inzeratni oddelek Edinosti. 1460

Želim kupiti ali v najem vzeti malo posessvo v tržaški ali goriški okolici. Ponudbe naj se pošljejo poštnoležeče pod imenom Franc, glavna pošta Trst. 1461

Proda ali odda se koncesija za gostilno. Naslov pove ias. oddelek Edinosti pod št. 1466

Stalni krajevni agenti zmožni nemščine se sprejmejo ali pa nastanijo s stalno plačo za prodajanje dovoljenih sredstev v Avstro-Ogrski. — Ponudbe pod „Merkur“, Brao Neugasse 20. 244

Vino istersko, najfinije, v partiji, ugodna cena se proda. Klet Gorup, Opčine. 1434

Kolo s prostim tekom prodam za K 70. Salita Gretta 4, vrata 7. 1436

Učencà nekoliko vajenega v trgovini jestvin se sprejme takoj. — Pisati „Jasmin“ pošta Barriera. 1446

Josip Gregorič, ulica dell' Olmo 3., v Trstu priporoča slavnemu občinstvu tu in na deželi svojo dobroznano trgovino jestvin in zalogn vsakovrstnega olja; po naročilu se pošilja tudi na dom; hvaležni pozdrav. 1160

Moderne spalne sobe ter vsakovrstno drugo mizarako delo izdeluje M. Majcen, mizar, ulica Belvedere 28, ogel Torquato Tasso. 558

Morana, pripoznano sredstvo za uničenje stenice. Zaloga: ulica Stadion šte. 10. Naročila: Ferriera Trst 37, - Skrinjar. 408

Bežim.

da kupim „Slovenski Ilustrovani Tednik“, ki priobčuje tako zanimive slike in lepe romane, da brez njega več biti ne morem.

Dobro jutro! Kam pa kam?

„Grem kupit par čevljev.“ — „Ako hočete biti dobro postreženi, Vam svetujem, da greste

v ulico Riborgo št. 31 („Al buon Operaio“)

tam dobite vsakovrstno obuvalo od najfinije do najnavadnejše vrste po nizki ceni.“ SVOJ K SVOJIM! — Priporoča se lastnik

M. IVANCIC.

AL GRAN MERCURIO

Radi selitve trgovine

Trst, Piazza S. Giovanni št. 1.

obleke za moške in dečke s popustom 30-50% — Samo za nekaj dni, ker se trgovina mora preseliti.

Prodajajo se klop, omare, zavese in elektr. aparati.

Odpri se je

nova pekarna

s prodajo sladčic, raznih vin in likerjev v botiljkah

v Trstu, ulica Raffineria 9

Priporoča se udani voditelj

Serafin Siega.

Zaloga obuvala

in lastna delavnica

Pahor ulica Arcata 19

Velika izbira čevljev za moške, ženske in otroke. — Sprejema naročila po meri ter tudi popravila :: po jako nizkih in zmernih cenah.

Gostilna „All' areoplano“

(Pri zrakoplovu)

Trst, ulica Sv. Marka št. 15.

Toči se dalmatinsko vino, črno, belo ter DREHERJEVO PIVO.

Priporoča se cenj. občinstvu za obilen obisk Svoji k svojim!

ANTON NAZOR.

Za one, ki naročajo oglase

Oglase (Inserate) treba naslovljati na Uredništvo lista, in ne na Tiskarno „Edinost“, ne na „Narodni Dom“ in ne na „Hotel Balkan“ v Trstu, ampak edino na „Inseratni oddelek“ našega lista ali na Upravo.

Uredništvo, Tiskarna, Narodni dom in Hotel Balkan nimajo z oglasi nikaškega opravila.

To naj si dobro zapomnijo oni, ki naročajo oglase v našem listu in želé, da bodo isti točno uvrščeni. — — —

Predmeti za planince!

Kuhalne priprave iz aluminija, planinske steklenice, noži in vilice, planinske palice, priprave za led, železa, snežni obroči, nahrbtniki,

Vsakovrstne obleke:

Sweater, planinske hlače, gamaše, čepice iz čiste volne, rokavice.

Steklenice Helios, več dni gorke in mrzle po 4 krone komad.

Modni predmeti za gospode, srajce, ovrtnice, zapestnice in nogovice.

Za člane športnih in planinskih društev

POSEBNE CENE.

Sportna trgovina Strudel

ulica S. Antonio 12 (nasproti Kred. poslojpu)

Zaloga obuvala

in lastna delavnica

PAVEL VISINTINI

Trst, ul. Giosue Carducci 31.

Velika izbira moških in ženskih čevljev. — Priprave se izvršujejo točno in solidno po zmernih cenah

Dne 24. avgusta se preseli v isto ulico št. 27 blizu hotela Merceniso

Pri zdravju — Alla Salute

GIOVANNI SAMBO

TRST - borzni trg št. 14 - TRST

(zraven kavarne François)

Pod vodstvom GUSTAVA GÁLA.

Higijenski predmeti tucat po kron 2, 4, 6, 8, 10-16. Diskretne pošiljave na deželo, poštne prosto, če se pošlje decar naprej. Nadalje: elastične nogavice in obveze za skrčene žile, pasovi, suspenzorji, vzravnalci. Predmeti za bolnike. Vsakovrstni predmeti iz gumijs, pete, rjuhe iz gumijs, pokrivala za kopeli, banje in posode, cevi iz gumijs, irigatorji itd. od

Nepremočljivi, pristni angleški povrhnjki

Konkurenčne cene. po meri. Konkurenčne cene

ZALOGA

ovsa in sena

beneških in ogrskih otrobov, slame, turščice, drobnih otrobov.

SPECIJALITETA:

oves za seme, priprave za hleve itd. Blago prve vrste. Zelo ugodne cene.

Giosué Crucchiatti

via Giulia 33. — Telefon 313 X/IV.

Radi preselitve

je na prodaj vse obstoječe blago v trgovini

VALERIANA POUHSTA Jun.

ulica S. Antonio 2

po znižanih cenah. — IZBOR predmetov za gospe in gospe, kakor tudi umetnin in galanterij.

ALEKS. FRANC MAYER - TRST

žgalnica kave

TELEFON 1743.

Najboljši vir za dobivanje pečene kave.

Tržaška posojilnica in hranilnica

V lastni hiši. registrovana zadruga z omejenim poročstvom. Telefon št. 952.

Trst, Piazza Caserma 2, I. n. (uhod po glavnih stopnicah).

Hranilne vloge sprejema od vsakega, če tudi ni ud in 4 1/4 % jih obrestuje. Rentni davek od hranilnih vlog plačuje savod sam. Vloga se lahko po eno krono. Posojila daja na vknjižbo po dogovoru Na menjice po 6%, na zastave

Ima najmodernejše urejene varnostno celice za shranje vrednost. papirjev, listin itd. kakor tudi hranilne pušice, s katerimi se najuspešneje navaja štediti svojo deco.